

Koonti Kuopio 2030 –strategian
valtuustoon nähden sitovista
tavoitteista vuosilta 2018 – 2021,
toteutetuista toimenpiteistä
ajalta 1.1.2018 - 30.6.2021
ja tavoitteiden mittaritiedoista
vuosilta 2012 – 2021

KASVAVA KUOPIO

Kriittinen menestystekijä	Tavoitteet 2018 - 2021	Toteutetut toimenpiteet 1.1.2018 – 30.6.2021
1.1 Kilpailukykyinen yrittäjyysympäristö	Alkavien yritysten rahoituksen turvaaminen	North Savo Startup Fund-pääomasijoitusrahastoa valmisteltu, toiminta käynnistynyt v. 2020.
	Yritysten työvoiman saatavuuden edistäminen	Toteutettu Future Savo-hanketta 2018-2021. Toteutettu rekrykampanjoita ja-pilotteja, myös ulkomailta. Opiskelu- ja työperäistä maahanmuuttoa edistetty. Kv-opiskelijoiden sitoutumista alueelle edistetty (mm. Talent Hub-hanke ja sairaanhoitaja-opiskelijoiden harjoittelu- ja urapolun edistäminen). Muuttajapalveluja kehitetty. Perusopetukseen palkattu lisää S2-opettajia. Ajalla 4/2020 – 6/2021 Kuopio on ollut c23-kaupungeista 2. muuttovetovoimaisin Tampereen jälkeen ja suhteellisesti 3. muuttovetovoimaisin Tampereen ja Porvoon jälkeen.
	Investointien ja pääomien houkuttelu	Toteutettu Invest and Grow in Kuopio region -hanketta (EAKR) 2018-2020 ja sen Invest and Expand in Pohjois-Savo -jatkohanketta (EAKR) 2020 – 2023. Edistetty Finnpulpin biotuotetehdasinvestointia, joka ei saanut ympäristölupaa.
	Kuopio säilyy yritystävällisenä kaupunkina	Kuopio 5. yritystävällisin yli 50 000 asukkaan kaupunki v. 2020 (Suomen Yrittäjät). Yli 100 000 asukkaan kaupungeista Kuopio oli 2. suosituin toimipaikka yrityksille (Taloustutkimus 2020). Kuopion seutukunta 14. vetovoimaisin yritystoiminnalle (EKK 2020).
	Riittävä ja monipuolinen yritystonttitarjonta	Matkuksen logistiikka-alue, Pieni Neulamäki + jatkoalue, Kumpusaari, Hepomäki, Kuopionlahti, Savilahti ja Haapaniemi. Yritystonttien kysyntä on ollut hyvä. Yritystonttivaranto pienentynyt alkuvuodesta 2021.
	Yrityksille suunnattujen palvelujen kehittäminen	BusinessKuopion toimintaa ja tunnettuutta kehitetty. Kehitetty palveluja yhteistyössä Savonia-AMK:n Business Center -hankkeen kanssa. Yksinyrittäjien koronatukea myönnetty 1,692 milj. € ja ELY:n, Business Finlandin ja valtiokonttorin tukea 32,2 milj.€ v. 2020.
	Matkailun ja tapahtumien toimintaympäristön kehittäminen	Kehitetty Tahkon ja Puijon alueita, torin ympäristöä ja moottorikelkkareitistöjä, pilotoitu matalan kynnyksen tuotantotukea yhteisöllisten kaupunkitapahtumien järjestämisessä, tapahtumien arviointikriteeristön ja tukiperusteiden uudistaminen käynnistetty. Kuopion matkustajasataman laajennus on valmis. Osallistuttu matkailun kansainvälistämiseen tähtäävään Pohjois-Savon Lakeland2 -hankkeeseen (EAKR).
1.2 Vetovoimainen innovaatio- ja oppimisympäristö sekä laadukas koulutusketju	Innovaatio- ja startup -ympäristön kehittäminen ja yritysten kansainvälistyminen	Osallistuttu KuopioHealth -terveysteknologian avoimen innovaatioekosysteemin kehittämiseen ja Business Center -hankkeeseen. Toteutettu Kuopio Living Lab -hanketta ja sen toiminnan vakiinnuttaminen on käynnissä. Yliopistokaupunkien ja valtion välinen ekosysteemisopimus on allekirjoitettu ja johtoryhmätoiminta on käynnistynyt. Startup Hub Panostamon toiminta on käynnistynyt.
	Tulevaisuuden kouluverkoston kehittäminen	Ei palveluverkostomuutoksia, tarveselvityksiä käynnistetty; Pirtti, Rajala, Länsi-Puijo, Melalahti, Riistavesi ja Hatsala. Lumitlukion rakentaminen käynnistyi 2020.
	Koulutuspoliittisen ohjelman toteuttaminen	Perusopetuksen kolmiportaisen tuen kehittämissuunnitelma 2018-2025 hyväksytty. Kansainvälisen koulupolun ja varhaiskasvatustopolun suunnittelu käynnistetty.
	Perus- ja lukio-opetuksen digitaalisuuden edistäminen	Opetussuunnitelman tavoite 1 laite/2 oppilasta ei vielä toteudu, n. 77 % oppilaista käyttää digitaalisia välineitä ja materiaaleja opiskelussa säännöllisesti (v. 2019). Opettajien osaamistasoa nostettu tutoroinnilla ja koulutuksilla. Sähköinen ylioppilastutkinto toteutuu kaikissa aineissa.
	Savilahden ICT-ympäristön kehittäminen	Savilahden avoin ICT-infra. Kuopion tietoliikenneverkkokonsepti 2050 ja kehittämissuunnitelman tekeminen kilpailutettu ja työ käynnistetty. Savilahdentien saneeraus aloitettu Valosali-urakalla, jonka toteutus sisältää älykstä ICT-ympäristöä mikropuutiverkoston avulla. Kuopion älykäs liikenneinfra -hanke (Källi) on käynnissä, sis. mm. älykkään pysäköinninohjausjärjestelmän.

Kriittinen menestystekijä	Tavoitteet 2018 - 2021	Toteutetut toimenpiteet 1.1.2018 – 30.6.2021
1.3 Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta	Kuopion saavutettavuuden parantaminen	Osallistuttu Nopeat idäradat -edunvalvontaan. Duoraideselvitys valmiit. Asemanseudun tunnelihanke ja Matkaajapolun rakentaminen. Matkakeskus on otettu käyttöön 2021. VT5:n Savilahden rampin rakentaminen käynnissä.
	Kuopion kansallisen aseman vahvistaminen	Käyty MAL-sopimusneuvottelut valtion kanssa ja sopimus allekirjoitettu 6/2021. Pelastuskoulutuksen keskittäminen Kuopioon. Osallistuttu kansallisten ja kv-verkostojen työhön. Kuopion osallistuminen WHO healthy cities-verkostoon 2019-2025.
	Työssäkäyntialueen yhteistyön tiivistäminen	Kuopion kaupunkiseudun virkamiesten ja poliittisen johdon yhteistyötä lisätty ja yhteisiä hankkeita käynnistetty. Työssäkäynti- ja opiskelualueen markkinointimateriaalia laadittu.
	Viestinnän ja edunvalvonnan kehittäminen	Edunvalvonnan toimintamallin uudistaminen käynnissä ja yhteistyötä edunvalvonnassa lisätty. Vaikuttavuusviestinnän Kuopio Highlights-verkkoalusta otettu käyttöön, lisätty kv-viestintää, uudistettu visuaalinen ilme sekä markkinointi- ja viestintäohjeistus. Alueellisen markkinoinnin uuden yhteistyön koordinoitumalli otettu käyttöön. Osaavan työvoiman rekrytointia tukeva karttasovellus otettu käyttöön. Kehitetty ja lisätty digitaalista ja monikanavaista viestintää mm. vanhustalouksissa, kirjastoissa, museoissa, kansalaisopistossa ja liikuntapaikkapalveluissa. Uudet Asumisen Kuopio -sivut (www.asumisenkuopio.fi) otettu käyttöön. Osallistuttu Saimaa-ilmio 2026 -hankeeseen.
1.4 Rohkea kaupunki-kehitys, elinvoimainen kaupunkikeskusta, monimuotoinen kaupunkikulttuuri	Savilahden toteutuksen eteneminen	Niiralankadun saneeraus valmis ja Sarastuskaaren ja Savilahdentien alueiden infran rakentaminen aloitettu. SAKKY aloittanut rakennustyöt alueella. Liikunta- ja tapahtumakeskuksen toteutussuunnittelu käynnissä, ei saatu EAKR-rahoitusta. Savilahden moottoritieramppiin saatu EAKR-rahoitusta. Maankäyttösopimus Suomen Yliopistokiinteistöt Oy:n kanssa allekirjoitettu. Kuopoksen opiskelija-asuntohanke, rakentaminen käynnistyy 2022. Savilahdentien 1. urakka, Valosali ja infran siirrot. Savilahden 2. urakka, Hehkun Sydän on käynnissä.
	Kaupunkikeskustan elinvoima ja täydennysrakentaminen sekä kärkihankkeiden eteneminen	Keskustan asukasmäärä ja työpaikkamäärä ovat kasvussa. Uusia asuintaloja valmistunut (mm. Kuopion Portti, Aapeli, Voiportti, Malmgreninranta, Konttinen). Kuntolaakson, Puijon urheilualueen, asemanseudun ja Mölymäen rakentaminen käynnissä. Toteutettu matkustajasataman laajennus, museon peruskorjaus ja laajennus, musiikkikeskuksen ja Snellmanin puiston perusparannus, pääkirjaston toiminnalliset muutostyöt. Lumit -lukion rakennus käynnissä. Keskuskentän jalkapallostadionin hanke-suunnitelma valmis. Uusi uimahalli otettu käyttöön 3.8.2020. Kuopion Portin liike- ja matkakeskustilat valmistuneet alkuvuodesta 2020 ja matkakeskus otettu käyttöön 2021. Koronaepidemia viivästyttänyt Kuopionlahden hankkeen toteuttamista. Hatsalan uuden koulu paikan kartoitus käynnissä. Hatsalan Health City –aluetta koskeva esisopimus hyväksytty 2021. Torin alueen kehittäminen käynnistetty, kokeileville yrityksille myönnetty tilapäisiä lupia. Edistetty kaupunkikulttuuria: pilotoitu matalan kynnyksen tuotantotukea, tuotettu Minna Canth AR-kierros keskustan alueelle ja konseptoitu näkyvyselementti tapahtumiin. Tapahtumapalveluiden uusi toimintamalli, arviointikriteerit ja tukiperusteet ovat valmiit. Toteutettu kaupunkikeskustan elinvoimamittausta v. 2018-2021.
	Savilahden tunnettuuden edistäminen	Savilahti -brändiä vahvistettu. Visiotyö on valmis. Markkinointitoimenpiteet etenevät. Paikkatietopohjaista extranet-palvelua kehitetty Kuopion karttapalvelun rinnalle, käyttöönotto v.2021.

Mittari	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Väestö	114 055	115 108	116 171	116 921	117 740	118 209	118 664	119 282	120 210	120 341*
Ulkomaan kansalaiset / vieraskieliset (%)	2,0 / 2,7	2,0 / 2,9	2,2 / 3,2	2,4 / 3,4	2,5 / 3,6	2,5 / 3,8	2,6 / 3,9	2,7 / 4,1	2,7/4,2	..
Työpaikat (kpl)	52 213	51 596	50 571	50 347	50 877	51 833	52 932
Yrityskanta (kpl), keskimäärin vuodessa	..	6 115	6 109	6 164	6 251	..	6 569	6 866	..	6 817**

Uudet yritykset (kpl)	..	484	468	482	494	506	631	628	..	247**
Liikevaihdon muutos (%), Kuopio	3,2	3,1	-0,9	1,1	4,9	3,7	6,0	6,0	-1,3***	..
Palkkasumman muutos (%), Kuopio	4,0	5,2	1,0	0,8	4,0	3,5	5,8	4,4	-0,5***	..
Viennin muutos, (%) Kuopion seutu	5,8	0,5	-8,4	10,1	-3,5	9,9	4,5	11,1	-11,5	..
Yhteisöveron tuotto tilinpäätöksen mukaan (milj. €)	14,8	17,1	19,2	21,8	20,5	25,5	24,2	24,0	27,5	..
Yritysturvallisuus, kunnat yli 50 000 as. (sijaluku)	1.	..	8.	..	2.	..	6.	..	5.	..
Kuopion seudun pk-yritykset, joissa työvoiman saatavuus merkittävin työllistämisen este (%)	19,0	..	15,0	19,0	18,0	30,0	33,0	23,0	23,0	14,0
Tutkimus- ja kehitysrahoitus (milj. €)	119,1	113,1	113,4	109,8	108,6	122,4	142,4	151,7
Startup-yritykset (kpl)	39****	..	39
Ensisijaiset hakijat per aloituspaikka (ISY / AMK)	3,28/2,62	3,10/2,61	3,07/2,57	3,19/2,43	3,30/2,12	3,38/2,50
Ensisijaiset hakijat per aloituspaikka (ammattillinen koulutus / lukio ja IB)	1,07/1,11	0,98/1,10	0,97/1,22	0,85/1,04	0,79/1,09	0,84/1,09	0,98/1,15
Tutkintotavoitteiset opiskelijat (hlöä)	32 437	33 813	28 979	34 561	35 178	35 115	35 543	34 462
Tutkintotavoitteiset kv-opiskelijat (hlöä)	652	766	796	834	865	847	1 015	1 051
Oppilaitoksista valmistuneista alueelle jääneet (%), ISY / AMK	34,7/58,5	36,4/64,6	39,8/62,3	37,4/63,0	35,1/62,2	31,4/59,6	32,5/60,7	31,5/60,0
Kuopion kaupunkikeskustan elinvoimaluku	2,22	2,23	2,18	2,04	2,05
Kuopion kaupunkikeskustan elinvoimaluvun vuosimuutos (%)	0,4	-2,4	-6,2	0,4
Kuopion kaupunkikeskustan tyhjät liiketilat (%)	8,3	6,9	6,0	8,7	7,8
Valmistuneet asuinrakennukset (k-m2)	100 876	110 271	81 472	80 892	80 625	91 224	134 612	76 354	111 360	..
Valmistuneet toimitilat (k-m2)	102 015	43 444	30 938	56 889	46 317	44 735	39 052	49 437	38 425	..
Asuntorakentaminen (asuntoa) myönnetty / valmistuneet	..	790/974	964/859	909/933	1384/882	1481/1057	1247/1803	1431/950	1152/1329	936/650*
Kuopion keskusta-alueen väestö	12 856	13 071	13 156	13 288	13 528	13 416	13 501	13 626	14 000	..
Kuopion keskusta-alueen työpaikat	11 769	11 603	11 124	11 692	11 650	11 698	11 548
Kuopion imago / Kuopio asuinpaikkana kokonaismielikuvan suhteen (sijaluku)	8.	2.	6.	..	5.	..

Mittari jatkuu...	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Muuttohalukkuus (sijaluku)	6.	..	6.	..	4.	..	5.	..	> 5.	..
Kaupungit matkailukohteena (Kuopion sijaluku)	..	9.	..	8.	..	10.	..	> 4.
Asukkaiden tyytyväisyys asuinunktaansa (Kuopion sijaluku)	2.	10.	3.	5.	4.	1.	..	7.
Yöpymiset majoitusliikkeissä (kpl), Kuopio	578 439	572 838	539 244	527 824	551 306	542 103	533 836	544 424	408 589	183 051*

*) Tilanne 30.6.2021

***) Q1

***) Kuopion seutu

***) Poikkileikkaustieto 16.5.2017 (TEM, Startup Dashboard)

HYVINVOIVA KUOPIO

Kriittinen menestystekijä	Tavoitteet 2018 - 2021	Toteutetut toimenpiteet 1.1.2018 – 30.6.2021
2.1 Aktiivisuuteen innostava arki	Kaupungin tilat ja alueet asukkaiden ja järjestöjen käytössä	Tilojen helppokäyttöisyys huomioitu uusien tilojen suunnittelussa, omatoimiraikaisuuksia sekä turvallisuutta kehitetty. Asukkaita osallistettu suunnitteluun. Viherpalveluohjelma, leikkipaikat 2018-2024 on valmis ja koulujen ja päiväkotien luontokohteiden kartoitus tehty. Satama- ja venepaikkaohjelma sekä uimarantojen ja -paikkojen ohjelma ovat valmistelussa. Juankosken torin saneeraus valmis. Puisto- ja luontokohteiden markkinointia tehostettu. Kuopion kaupunki avannut 14.2.2020 oman verkkokaupan (https://verkkokauppa.kuopio.fi/), joka helpottaa palvelujen ja tuotteiden ostamista ajasta ja paikasta riippumatta. Liikuntapaikoilla käyttöönotettu asiointia nopeuttavia kassa- ja kulunvalvontajärjestelmiä. Omatoimikirjastoja otettu käyttöön – 13:sta lähikirjastosta kuusi on omatoimikirjastoja. Asukastupatoimintaa on järjestetty uudelleen ja suunniteltu yhteistyötä alueellisten toimijoiden kanssa.
	Aktiivisen ja omatoimisen elämäntavan kehittäminen	Toiminnallisen pedagogiikan osuutta kouluissa kasvatettu, kaikki peruskoulut "Liikkuvia kouluja", osallistuttu Fiksusti kouluun -hankkeeseen, kehitetty leikkipaikkaverkostoa, järjestetty liikunnallista nuorisotyötä. Testamenttivaroilla palkattu liikunnanohjaaja 15-29-vuotiaiden liikuntaneuvontaan. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2017 - 2020 hyväksytty. Saatu AVI:n avustus vähävaraisten perheiden lasten ja nuorten liikunnan harrastamisen tukemiseen. Osallistuttu koulu- ja varhaiskasvatusikäisten lasten ravitsemuskasvatusta tukeviin Maistuva koulu- ja Ruokakunta -hankkeisiin. Kirjastossa lisätty lasten aineiston osuutta ja otettu käyttöön laajemmat tilat lasten ja nuorten palveluille. Hyvinvointimarkkinointia ja -viestintää tehostettu ja LiikkuvaKuopio-verkkosivut avattu. Pyöräilyn edistämisohjelma on valmis. Toteutettu Voimaa vanhuuteen-ohjelmaa ja päivitetty Ikäystävällinen Kuopio -ohjelma. Lasten ja nuorten Liikkiskortti sekä eläkeläisten ja työttömien hyvinvointikortit käytössä. Valtakunnallinen harrastepassi käyttöönotetaan 2020. Alle 20-vuotiaiden lasten ja nuorten hyvinvointiranneke otettu käyttöön 2020. Saatu rahoitus Kuopion harrastamisen malli -hankkeelle, toiminta käynnistynyt 2021. Aloitettu Nuorten liike -kehittämis-työ nuorten liikunnan harrastamisen tukemiseksi. Kuopion Seinä -sivustolle (www.kuopionseina.fi) lisätty "Löydä harrastus" -ominaisuus.
	Liikkumiseen ja harrastamiseen aktivointi	

Kriittinen menestystekijä	Tavoitteet 2018 - 2021	Toteutetut toimenpiteet 1.1.2018 – 30.6.2021
2.1 Aktiivisuuteen innostava arki	Liikunnan avustus- ja maksupolitiikan uudistaminen	Maksu- ja avustuspolitiikan uudistamistyö on käynnissä.
	Hyvinvointimarkkinoinnin tehostaminen	Kuntolaakson uuden uimahallin markkinointikampanja toteutettu. Hyvinvointimarkkinointia edistetty Liikkuva Kuopio-sivuston (https://liikkuvakuopio.fi/) alla. Laajennettu Liikkuva Kuopio -alabrändin markkinointi pääsarjayhteistyöhön. Tiedon ja tarinoiden korttelin markkinointikampanja.
2.2 Varhainen tuki	Varhainen tuki lapsiperheille	Lapsiperheiden koti- ja perhepalvelua tehostettu. Lastensuojelussa otettu käyttöön THL:n suosittama systeminen toimintamalli. Lapsi- ja perhepalveluiden monitoimijaista työskentelyä pilotoitu Männistö-Saarijärvi-alueella. Lasten ja nuorten hyvää

		arkea ja koko perheen terveyttä ja hyvinvointia tukeva alueellisten lähipalvelujen verkosto eli ns. perhekeskusmalli on otettu käyttöön vuonna 2021. Alueellista vanhempien puhelinkonsultaatioaikaa on pilotoitu. Yhteinen aika -tiimityömalli on käynnistynyt. Monitoimijainen työskentely- ja arviointimalli otettu käyttöön neuvoloissa, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollossa sekä lasten kuntoutus- ja terapiapalveluissa. Varhaiskasvatuksen erityisopetuksen uusi toimintamalli otettu käyttöön sekä käynnistetty positiivisen diskriminaation hanke. Toteutettu Nuorten starttipaja -kokeilua perintövaroin sekä pilotoitu kouluterveydenhuollossa 3X10D-elämänlaatumaitaria ja kehitetty huolen tunnistamisen monitoimijaista toimintamallia. Opettajia ja nuorisotyöntekijöitä osallistunut NEPSY-koulutukseen. Nuorisopalvelut on ollut perjantaisin torilla Pop up-nuokkarissa Wautossa ja Apajassa.
2.2 Varhainen tuki	Ikäihmisten kotona pärjäämisen ja hyvän elämän tukeminen	Kotihoidon kysyntä ja virtuaali- ja palveluseteliasiakkaiden määrä kasvanut. Kotihoidossa otettu käyttöön uusia turvateknologisia ratkaisuja. ARVI-kuntoutusprojekti päätynyt, mutta toimintaa jatkettu. Kotikuntoutuksessa otettu käyttöön Hiikka-toiminnanohjausjärjestelmä. Kulttuuripalveluja viety ikäihmisten koteihin, palvelutaloihin ja sairaaloihin. Esteettömyys huomioitu katujen, yleisten alueiden ja asuntokannan suunnittelussa ja peruskorjauksessa. Tarjoomo-hankkeessa (EAKR) valmistettu sähköinen palveluvalikko julkisten toimijoiden, yritysten ja yhdistysten tuottamista palveluista (www.tarjoomo.fi).
	Palveluasumispaikkojen määrän lisääminen	Omaa ja yksityistä asumistuotantoa ja -tarpeita tuleville vuosille kartoitettu ja linjattu. Yksityisten hoivayksiköiden käynnistymisen johdosta palveluasumisen tarjonta lisääntynyt. Tavoite 75 uudesta palveluasumispaikasta on toteutunut.
	Päihteiden käytön vähentäminen ja mielen hyvinvointi, painopiste syrjäytymisuhan alla olevien nuorten hyvinvoinnin edistämässä.	Kouluterveyskyselyn 2019 mukaan mielialaan liittyvät ongelmat ovat lisääntyneet kaikilla tutkituilla kouluasteilla ja päihteistä erityisesti huumeiden käyttö ja kokeilu ovat lisääntyneet yläkoulun, lukion ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoilla. Kouluterveyskyselyn tuloksia käsitelty koulukohtaisesti, nostettu esiin kehittämiskohteita. Opiskelijoiden hyvinvointia on mitattu SchoolDay Wellbeing hyvinvointisovelluksella. Pilotoitu uusia toimintamalleja TEPPO- ja OTE-hankkeissa. Etsivä nuorisotyö jalkautunut alueille, kokeilussa Discord -kommunikaatioapplikaatio. Järjestetty työkohteita syrjäytymisvaarassa oleville nuorille. Ostettu Settlementti Puijola ry:ltä matalan kynnyksen asumis- ja talousneuvontapalvelua. Järjestetty ehkäisevän päihdetyön koulutusta. Kuopion kaupungin hallinnoima, työikäisten mielen hyvinvointia ja mielenterveyttä edistävä sekä päihteiden käyttöön puuttuva Hyvällä mielellä Pohjois-Savo -hanke on käynnistynyt 2021.
2.3 Työllistyminen ja toimeentulo	Pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen ja työmarkkinatuen kuntaosuusmaksun pienentäminen.	Pitkäaikaistyöttömien määrä on lisääntynyt 455 henkilöllä ajalla 31.12.2017 – 30.6.2021. Työmarkkinatuen kuntaosuus on pienentynyt 0,250 milj. euroa ajalla 2017 - 2020. Työllisyyden kuntakokeilu käynnistyi koronan vuoksi 3/2021.
	Peruskoulutusta valmistuneille jatko-opiskelupaikka ja kesätyöseteli peruskoulun päättävälle	Lukion aloituspaikkoja lisätty ja erityis- ja opinto-ohjausta tehostettu. Keväällä 2019 kaikille 9. luokkalaisille jaettiin 300 euron kesätyösetelit ja järjestettiin perehdytystä työelämän pelisääntöihin. 220 henkilöä käytti saamansa kesätyösetelin.

Kriittinen menestystekijä	Tavoitteet 2018 - 2021	Toteutetut toimenpiteet 1.1.2018 – 30.6.2021
2.3 Työllistyminen ja toimeentulo	Konsernitasoisen työllisyyspolitiikan toteuttaminen	Työllisyyspalveluja kehitetty yhdessä TE-hallinnon kanssa ASKEL-hankkeen (ESR) kautta. Työllisyyttä edistävä, konserniyhtiöiden kumppanuuteen perustuva Taitopajat 2020 -hanke (ESR) on käynnistynyt. Tehty suunnitelmat työllisyyden palvelutorin käynnistämiseksi v. 2020. Haettu työllisyyden kuntakokeiluun vuosille 2020-2022. Aikuissosiaalityön ja työllisyyspalveluiden yhteinen arviointitiimitoiminta käynnistynyt. Aikuissosiaalityössä kehitetty suunnitelmallista sosiaalityötä osallistavan sosiaaliturvan mallin mukaisena.
	Sosiaalisten kriteereiden hyödyntäminen hankinnoissa	Toimintamalli sosiaalisten kriteereiden/työllistämisehdon käyttämiseksi hankinnoissa on valmis ja käyttöönotto aloitettu.
	Nuorisotyöttömyyden vähentäminen	Nuorisotyöttömien määrä on lisääntynyt 49 henkilöllä ajalla 31.12.2017 – 30.6.2021.

	Työllisyyttä edistävien moniammatillisten palvelujen kehittämisen	Työllisyyden palvelutori, johon kuuluvat nuorten Ohjaamo-palvelut sekä aikuisten ohjaus- ja neuvontapalvelut aloittanut toimintansa toukokuussa 2020.
2.4 Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö	Asuinalueiden omatoimisuus ja -leimaisuus	Pitäjäraatitoiminta on vakiintunut ja toimintaa on kehitetty. Verkkopohjaista kehittäjäyhteisöä on pilotoitu pitäjäraatialueilla. Talkoorahan käyttö on kasvanut. Asukkaiden osallistamista tehty mm. järjestämällä yleisö- ja asukastilaisuuksia ja työpajoja, toteuttamalla palaute- ja asiakaskyselyjä, ottamalla käyttöön uusia palautejärjestelmiä sekä hyödyntämällä asiakasraateja ja -neuvostoja, Kohtaamoja ja sosiaalista mediaa palvelujen kehittämisessä. Vaikuttamista ja osallistamista on edistetty mm. seuraavien hankkeiden avulla: Nuoret vaikuttajat, Kansalaislähtöinen paikallinen kehittäminen Kuopion kaupunkialueella (KAKE) ja Osuustoiminta palvelutuotannon ja aluekehittämisen väylänä Kuopion maaseutualueilla. Käynnistetty kaikille avoin Kuopio kulttuurifoorumi -toiminta
	Asukkaiden vaikuttamisen ja osallisuuden edistäminen	
	Asiakas- ja asukastiedon hyödyntäminen elinympäristön kehittämiseksi	
	Kaupungin toimitilojen turvallisuus ja terveellisyys	Sisäilmakorjauksiin käytetty rahoitus on kasvanut v. 2018 – 2020. Vuonna 2020 sisäilmailmoituksia tehtiin 108 ja korjauksiin käytettiin 7,8 milj. euroa. Sisäilmaohje on uudistettu ja otettu käyttöön sähköinen ilmoitusmenettely WProssa.
	Monipuolisten lähipalvelukonsepttien kehittäminen ja tilojen monikäyttöisyyden ja -käyttäjäisyyden edistäminen <i>(Huom! kts. myös 3.2)</i>	Karttulan monipalvelukeskus (yhtenäiskoulu, päiväkotiki ja kirjasto) avattiin 1.8.2018. Pyörön palvelukorttelin suunnittelu. Kuikkalammen päiväkotiki ja nuorisotalo sekä läntisen maaseutualueen von Wrightin päiväkotiki ja koulu avattu 2020. Nuorisopalveluja viety harvaan asutuille alueille liikkuvan nuorisotila-auton avulla. Lähipalvelukonseptoinnin (varhaiskasvatus, perusopetus, oppilashuolto, nuoriso-, liikunta- sekä kirjastopalvelut) valmistelu käynnistynyt 2020. Puijonlaakson ja Neulamäen lähiohjelmat ovat käynnissä.
Luonnon saavutettavuuden parantaminen ja luontokohteiden kehittäminen	Uusina retkikohteina rakennettu mm. Syväniemen Keihäsjärven esteetöntä lintutornia, Maaningan Korkeakosken Kanjonin kierrosta ja Etelä-Kallaveden Vatasen saaren rantautumispaikkaa. Rahoitettu Tahkon kyläyhdistyksen Tahkon Tähdet -reitistön Leader-hanketta. Kansallisen kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelman laadinta on viivästynyt resurssihaasteiden takia. Neulamäen ja Puijonlaakson lähiohjelma on käynnistynyt. Kannustettu omaehtoiseen lähiluonnossa liikkumiseen.	

Mittari	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiskerroin (0-100)	70	..	68	..
Vapaa-ajan liikuntaa harrastavien osuus (%)	..	72,6	75,0	76,4
Harrastaa jotakin vähintään yhtenä päivänä viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista	87,0
Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista	89,2	..	95,0
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 4. ja 5. luokan oppilaista	45,1	..	40,3
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 8. ja 9. luokan oppilaista	19,6	..	21,8
Harrastaa taidetta ja kulttuuria vähintään yhtenä päivänä viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista	77,6
Harrastaa taidetta ja kulttuuria vähintään yhtenä päivänä viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista	50,7
Perheellä riittävästi yhteistä aikaa, % 4. ja 5. luokan oppilaista	64,2
Nuorten huolta herättävä toiminta, % 8. - 9. luokkalaisista	7,7	..	8,8

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista	..	12,1	10,6	..	13,2	..	20,1
Vähintään kaksi viikkoa kestänyt masennusoireilu, % 8. ja 9. luokan oppilaista	15,8	..	18,6
Lasten ja nuorten mielenterveyskäynnit, sis. Sihti v. 2021 saakka (lkm)	3 302	4 022	4 118	4 319	7 272	7 126	8 244	8 090	9 352	3 874*
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista	..	11,0	8,4	..	9,7	..	9,7
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	..	17,0	11,9	..	18,0
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	..	34,1	28,5	..	25,7
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista	5,9	..	6,6
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista	..	7,1	4,9	..	6,0	..	6,1
Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä	1,7	1,7	1,6	1,5	1,6	1,6	1,7	1,7	1,9	..
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä	10,5	11,0	10,3	6,6	6,2	5,3	3,9	3,6	3,8	..
Perheitä lastensuojelun tehostetussa perhetyössä, % lapsiperheistä	0,5	0,4	1,4	1,4	1,4	1,4	..

Mittari jatkuu...	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Työttömyysaste, keskimäärin vuoden aikana	10,7	12,3	13,9	14,5	13,7	11,9	10,5	9,9	13,0	11,7**
Työllisyysaste (%), 18 - 64-vuotiaat	67,2	66,3	65,3	65,1	65,9	67,5	69,3	69,2
Pitkäaikaistyöttömien määrä 31.12. (hlöä)	2 216	2 449	1 934	2 809	2 567	2 219	1 793	1 866	2 378	2 674**
Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä (%)	25,0	24,8	26,5	27,5	33,0	35,7	33,3	32,9	24,9	39,8**
Kuopion Kelalle maksama työmarkkinatuen kuntaosuus (milj. €)	12,292	11,289	10,813	12,042	6,000**
Nuorisotyöttömien määrä 31.12. (hlöä)	751	951	1 205	1 397	1 287	1 014	968	907	980	1 063**
Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta	11,9	13,6	15,4	18,6	17,5	15,4	13,2	12,5	15,9	16,3**
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä	8,2	6,6	6,5	5,5	5,5	5,1	5,1	5,4
Toimeentulotukea saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä	18,6	18,9	18,9	18,5	18,2	22,6	22,3	20,4	21,9	..
Toimeentulotukea saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä	8,6	8,6	8,9	8,9	9,2	10,7	11,0	10,6	10,7	..

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä	10,5	10,2	9,8	9,4	9,1	8,7	8,5	8,4	8,2	..
Perusterveydenhuollon mielenterveyskäynnit yhteensä / 1 000 asukasta	56	27	46	49	46	49	64	66	49	..
Päihdehuollon avopalveluiden asiakkaat /1 000 asukasta	7,0	6,8	6,2	7,1	8,0	9,0	8,5	8,9	10,8	..
65 vuotta täyttäneiden yhden hengen asuntokunnat, % vastaavanikäisten asuntokunnista	51,3	51,1	51,2	51,4	51,5	51,6	52,0	52,2	52,3	..
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä	91,7	92,1	92,3	93,1	93,9	92,7	92,9	92,4
Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. (hlöä)	1 244	1 270	1 199	1 254	1 229	1 312	1 314
Ikääntyneiden tehostetun asumispalvelun asumipaikat, omat/ostetut (kpl)	54/278	72/306	89/315	124/305	147/348	208/461	244/571	284/618
Katuturvallisuusindeksi	..	82,63	96,93	94,75	104,07	95,32	102,17	91,92	100,1	..
Sisäilmailmoitusten määrä (kpl)	158	138	108	***
Sisäilmakorjausten määrä (milj.€)	2,5	7,75	7,8	***
Asemakaavoitetut metsäiset virkistysalueet (ha)	1 400

*) Palvelujen organisointi ja tilastointi muuttunut v. 2021

***) Tilanne 30.6.2021

***) Järjestelmämuutoksen (WPro) vuoksi v. 2021 tietoja ei ole saatu

Resurssiviisas Kuopio

Kriittinen menestystekijä	Tavoitteet 2018 - 2021	Toteutetut toimenpiteet 1.1.2018 – 30.6.2021
3.1 Viisas liikkuminen	Pyöräilyn, jalankulun ja joukkoliikenteen käytön edistäminen	<p>Pyöräilyä edistetty ottamalla käyttöön sähköiset kaupunkipyörät 1.5.2019, käyttäjiä oli v. 2019 n. 7 000 ja käyttöaste oli n. 5 käyttökertaa/pyörä/vrk. V. 2020 pyörien määrää on lisätty 250 pyörään, pyörien käyttöaste kasvoi 6,8 käyttökertaa/pyörä/vrk. Elokuun 2021 alussa käyttöaste oli noussut 8, 5:een. Lisäksi otettu käyttöön uusia kaupunkipyöräasemia ja yhteiskäyttöisiä sähköpyöriä työaikaiseen lähiliikkumiseen.</p> <p>Joukkoliikenteen matkustajamäärä kasvanut ja asiakastyytyväisyys parantunut v. 2019 aikana. V. 2020 joukkoliikenteen matkustajamäärä vähentyi koronapandemian vuoksi paikallisliikenteessä noin 70 % ja maaseutuliikenteessä n. 92 % edelliseen vuoteen verrattuna. 30.6.2021 joukkoliikenteen käyttö oli lisääntynyt hieman vuoden 2020 vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Joukkoliikenteen käyttöä edistetty ottamalla käyttöön joukkoliikenteen liikennevaloetus, reaaliaikainen informaatiojärjestelmä sekä toteutettu uusia ja parannettu vanhoja pysäkkikatoksia. Uusi matkakeskus otettiin käyttöön v. 2021. Kuntalaisille käytössä on kolme yhteiskäyttöautoa.</p>

	Kävely- ja pyöräilyväylien kunnossapidon laatu	Jalankulun ja pyöräilyn yhteyksiä, opastusta ja pysäköintimahdollisuuksia parannettu. Pyöräily- ja joukkoliikennekaistojen rakentamista tehty mm. Savilahdentiellä. Parannettu kevyenliikenteen pääväylien talvikunnossapitoa talvipyöräilyn edistämiseksi. Liukkauden torjuntaa tehty vähemmän pyörien rengasrikkoja aiheuttavalla kiviaineksella. Keväisin nopeutettu kiviaineksen poistoa kevyenliikenteen väyliltä.
	Joukkoliikenteen vähäpäästöisyyden edistäminen	Valmisteltu joukkoliikenteen siirtymään käyttämaan käyttövoimana sähköä ja fossiilittomia polttoaineita. Vuonna 2021 käyttöön tulee 13 sähköbussia ja loput 27 bussia käyttävät uusiutuvaa biodieselä. 06/2021 alkaen paikallisliikenteestä noin 80 % on ajettu puhtailla käyttövoimilla.
	Maaseudun liikkumismahdollisuuksien kehittäminen	Järjestetty maaseutualueilta yhteiskuljetuksia nuoriso- ja kulttuuritapahtumiin.
	Etä- ja monipaikkaisen työskentelyn sekä etäkokousten, -koulutusten ja -työkulttuurin edistäminen	Etätyöskentely ja -kokoukset sekä verkko-opiskelu ovat lisääntyneet. Otettu käyttöön etätyösopimusten hallinnointi ESS7-järjestelmässä ja Microsoft Office 365-pilvipalvelu, päivitetty etätyöohjeistus, uusittu laitekantaa, palkattu henkilö edistämään sähköistä kokouskäytäntöä ja perustettu etätyöpisteitä liitoskunta-alueille. Lisäksi avattu Kuopion alueen verkkosivuille (www.kuopionalue.fi) etätyöpalvelu, johon koottu alueen etätyöpisteitä, järjestetty koulutusta etätyöalustoista (mm. Teams, Miro, Orchidea), valmisteltu työpisteverausjärjestelmän kokeilua, varustettu ja tiivistetty tiloja, lisätty etäkoulutusmahdollisuuksia.
3.2 Kiertotalous ja resurssien viisas käyttö	Tilojen monikäyttöisyyden ja tehokkuuden parantaminen <i>(Huom! kts. myös 2.4)</i>	Tilojen monikäyttöisyys, muuntojoustavuus ja toiminnallisuus huomioitu hankesuunnittelussa mm. uudet ja peruskorjattavat koulut ja päiväkodit, liikuntapaikat, pääkirjaston uusi lasten ja nuorten osasto, musiikkiosasto ja aikuisten osasto, uudet paloasemat. Iltakäyttöön mahdollistavien omatoimiratkaisujen laajentamista on tarkasteltu sekä toimintaa ja turvallisuutta kehitetty mm. Riistaveden hankesuunnitelma, Vehmersalmen Majakka, Puijonlaakson kirjasto, Kaavin ja Tuusniemen ostopalvelukuntien kirjastot. Maaningan lähikirjaston remontointi omatoimikirjastoksi käynnissä.

Kriittinen menestystekijä	Tavoitteet 2018 - 2021	Toteutetut toimenpiteet 1.1.2018 – 30.6.2021
3.2 Kiertotalous ja resurssien viisas käyttö	Sähköisen kokouskäytännön käyttöönotto	Sähköinen kokouskäytäntö otettu käyttöön lautakunnissa. Vuonna 2020 koronapandemia nopeutti siirtymistä sähköiseen kokouskäytäntöön mm. kaupunginhallituksen ja -valtuuston kokouksissa ja palvelualueilla.
	Jätteen määrän vähentäminen ja jätteen hyötykäytön edistäminen	Jätehuoltomääräykset on päivitetty muovin, lasin ja metallin erilliskeräyksen laajentamiseksi kiinteistöissä ja jätetaksa uudistettu kannustamaan kierrätykseen. Kaupungin omien kiinteistöjen jätteiden lajittelun kehittäminen käynnistetty ja hankittu lajitteluastioita työ- ja yleisötiloihin. Kaupungin jätteenohjauksen tähtävistä toimenpiteistä sekä yhdyskunta- ja rakennusjätteiden kierrätysasteista on tehty esiselvitys. Rakennus- ja purkukohteissa on kiinnitetty huomiota materiaalihukan minimointiin ja kierrätykseen. Kirjastossa toteutettu kirjojen muovittomuuskokeilu ja uimahalleissa otettu käyttöön omien laudesuojien käyttö. Vanhuspalveluissa vähennetty materiaalien ja lääkkeiden hävikkiä.
	Uusiomateriaalien käytön edistäminen	Uusio- ja kierrätysmateriaaleja on hyödynnetty mm. viherkohteiden ja urheilualueiden suunnittelussa ja maanrakentamisessa. Savilahdessa tuhkaa on käytetty luonnonmateriaalien asemasta. Teatterissa osa lavasteista on kierrätettyjä ja kierrätetään edelleen esityskauden loputtua. Purkukohteissa otettu materiaaleja talteen myöhempää käyttöä varten. Osallistuttu uusiomateriaalien käyttöä edistävään UUMA3- työhön. Jättekukon kanssa neuvoteltu Heinjoen maakaatopaikan hyödyntämisestä uusiomateriaalien käytön osalta.
	Lähi-, luomu- ja kasvisruoan käytön edistäminen	Servican kanssa käyty sopimusneuvotteluita.

	Rakennusten ympäristökuormituksen vähentäminen mm. sertifioidulla	-
	Hankintojen resurssi- ja edistämisen	Järjestetty Vähähiiliset kiertotaloushankinnat –koulutus 11.2.2020 ja Vastuulliset teknisen sektorin hankinnat –tapaaminen asiakkaille 20.2.2020 (Sansian järjestämä). Selvitetty yhteistyössä Sansian kanssa, miten hankintaohjeistuksen ympäristövaikutuksia ja vastuullisuutta voidaan kehittää ja lisätä hankintaprosesseissa. Lisäksi selvitetty ilmaston, kiertotalouden ja resurssi- ja huomioimista hankinnoissa. Resurssi- ja huomioimista hankinnoissa on otettu huomioon mm. koulujen oppimateriaali- ja laitehankinnoissa (koulut) ja lavasteiden kierrätyksessä (teatteri) sekä sisällyttämällä se toimintatapana toimintaohjelmiin (nuorisopalvelut).
	Ruokapalvelupisteiden ruokahävikin seuranta	Koronatilanne, ruokapalvelupisteiden sulkeminen ja koulujen etäopiskeluun siirtyminen hidastaneet tavoitteen toteutumista. Kouluruokailukokeiluissa ilman tarjottimia ruokailu tuottanut positiivista muutosta ruokahävikin suhteen sekä vähentänyt veden, pesuaineiden ja sähkön kulutusta. Vuodesta 2019 vuoteen 2020 ruokahävikkiä on ollut 1 454 kg ja n. 5 000 € vähemmän.
3.3 Energiatohokkuus ja uusiutuva energia	Energiatohokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistäminen	Aurinkosähköjärjestelmä otettu käyttöön valtuustotalolla, Aurinkorinteen koululla ja Kuopion klassisella lukiolla. Aurinko- ja hybridilämmitys / maalämpö otettu käyttöön Kuikkalammen päiväkodissa, Maaningan urheilu- ja liikuntatalossa ja von Wrightin koulussa ja päiväkodissa. V. 2021 aurinkovoimalat valmistuvat vielä Nilsiänsä uudelle pelastusasemalle ja Juankosken päiväkodin. Lämmön kysyntäjäätävää on pilotoitu Riistaveden palvelukeskuksella. Keskeisen kaupunkialueen kohteiden kaukolämpöpumput vaihdettu uusiutuvia biopolttoaineita käyttävään lämpöön. Valaistuksen ohjausjärjestelmä hankittu ja katujen sulanapitojärjestelmän käyttöä optimoidaan talvikauden aikana. Energiatohokkuusviestintää on lisätty. Uusiutuvan energian käyttömahdollisuuksia selvitetty kaikissa uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeissa.

Kriittinen menestystekijä	Tavoitteet 2018 - 2021	Toteutetut toimenpiteet 1.1.2018 – 30.6.2021
3.3 Energiatohokkuus ja uusiutuva energia	Diesel- ja bensiinikäyttöisten autojen korvaaminen sähkö- ja bio-kaasuajoneuvoilla	Joukkoliikenteen käyttövoimaselvitys hyväksytty ja ensimmäisten sähköbussien käyttöönotto vuonna 2021. Ajoneuvojen hankintaa koskeva kaupunkitasoinen ohjeistus. Sähkö-/hybridi-autojen soveltuvuudesta kotihoitoon on tehty selvitykset 2019 ja 2020, mutta autojen korkea hinta ja latauspisteiden vähäisyys estävät hankinnan toistaiseksi. Kuntolaakson pysäköintitaloon on valmistunut sähköautojen latauspisteitä. Henkilökunnan työasiamatkoihin tarkoitettu ensimmäinen yhteiskäyttöinen sähköauto otettu käyttöön v. 2020.
	Vähäpäästöisyyden suosiminen kuljetushankintojen kilpailutuksissa	Kuljetushankintojen kilpailutuksissa ja ajoneuvohankinnoissa edellytetty on vähäpäästöisiä käyttövoimia (mm. kotihoito, Pohjois-Savon pelastuslaitos). Autojen ja huoltoleasingpalvelujen kilpailutus, joka sisältää vähäpäästöiset ajoneuvot, on käynnissä.
	Älyenergiaverkkojen ja automaation hyödyntäminen	Tilapalvelut on tavannut energia-alan keskeisiä toimijoita ja selvittänyt heidän ratkaisujen soveltuvuutta kaupungin rakennuskantaan.

Mittari	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kasvihuonekaasupäästöt ilman teollisuutta (kt CO2-ekv)	738,6	704,0	609,9	581,0	606,0	536,6	578,9	532,0	480,5*	..
Kasvihuonekaasupäästöt ilman teollisuutta (t CO2-ekv/asukas)	6,5	6,1	5,3	5,0	5,1	4,5	4,9	4,5	4,0*	..
Kasvihuonekaasupäästöt yhteensä (kt CO2-ekv)	903,9	849,3	745,7	721,0	738,4	671,8	728,4	684,5

Kasvihuonekaasupäästöt yhteensä (t CO2-ekv/asukas)	7,9	7,4	6,4	6,2	6,3	5,7	6,1	5,7
Tieliikenteen kasvihuonekaasupäästöt (kt CO2-ekv)	194,1	194,8	178	179,4	198,2	182,7	187,1	179,7	167,1	..
Sähkön kulutus ilman teollisuutta (MWh/asukas/vuosi)	8,19	7,52	7,34	6,97	6,09	7,22	7,41
Sähkö- ja kaasuhenkilöautojen, sis. hybridit ensirekisteröinnit (kpl)	3	1	6	9	18	44	90	117	347	349**
Sähkö- ja kaasukäyttöisten henkilöautojen, sis. hybridit osuus ajoneuvokannasta (%)	0,71	0,98	1,87	2,61**
Paikallisliikenteen matkustajamäärä (1 000 matkustajaa)	4 460	4 641	4 750	4 909	5 660	6 196	6 448	7 358	5 200	2 815**
Kaupunkipyörien käyttöaste (käyttökerta/pyörä/vrk)	5,1	6,8	8,5***
Pyöräilyn ja jalankulun osuus tehdyistä matkoista (%)	31,4	43,0
Uusiutuvan energian osuus sähkön ja lämmön tuotannosta (%)	55	61	..	68
Aurinkosähkön tuotanto kaupungin kiinteistöissä (MWh/vuosi)	78
Loppusijoitettu sekajäte (kg/asukas/vuosi)	31,7	25,4	44,5	109,7	0,7	0	0	0
Erilliskerätyn biojätteen määrä (kg/asukas/vuosi)	39	41	41	42	34	32	34	38

Mittari jatkuu...	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Yhdyskuntajätteen kierrätysaste (%)	56
Rakennus- ja purkujätteen kierrätysaste (%)	81
Syntyneen ruokahävikin määrä (kg)	22 602	21 148	..
Etätyötä tehneet henkilöt	478	2 248	1 550**
Etätyöpäivät	7 053	107 944	50 882**
Etäkokousyhteyksiä käyttävien osuus (%)	85,4****	84,5****
Verkkokoulutusten osuus (%)	33,3	90,0	100,0
Ympäristötilinpäätöksen mukaiset ympäristökulut (1 000 €/asukas)	94	87	96	94	100

*) Ennakkotieto

***) Tilanne 30.6.2021

****) Tilanne 4.8.2021

*****) Selvitetty kyselyin: v. 2018 (vastaajia 309) ja v. 2019 (vastaajia 290)

Uudistuva Kuopio

Kriittinen menestystekijä	Tavoitteet 2018 - 2021	Toteutetut toimenpiteet 1.1.2018 – 30.6.2021
---------------------------	------------------------	--

4.1 Kyvykäs ja innostunut henkilöstö ja uudistuva johtaminen	Kaupunkistrategian jalkauttaminen	Strategiaa jalkautettu palvelualueille ja sidosryhmiin v. 2018. Palvelualueet jalkauttaneet edelleen henkilöstölle ja omiin sidosryhmiin. Strategiaa toteuttavien toimenpideohjelmat valmiit ja niitä päivitetään jatkuvana prosessina.
	Hankinta- ja omistajapolitiikan toteuttaminen	Pohjoissavolaisten hankintayksiköiden Hankintatreffejä järjestetty yhdessä Savon Yrittäjät ry:n kanssa.
	Päätöksenteon avoimuuden ja viestinnän kehittäminen <i>(Huom! kts. myös 4.2)</i>	Asukkaita, asiakkaita ja henkilöstöä osallistettu laajasti jo päätöksenteon valmisteluvaiheessa mm. museon, kirjaston, Lippumäen uima- ja jäähallin ja Puijonlaakson alueen suunnitteluun. Toteutettu v. 2018 pitäjäraatialueiden asukasiltoja. Kaupungin englannin ja venäjän kieliset verkkosivut otettu käyttöön. Toteutettu KUHA-intranetin uudistus, käyttöönotto oli 13.12.2019.
	Henkilöstön moniammatillisen yhteistyön edistäminen	Microsoftin pilvipalvelu O365 otettu käyttöön, hyödynnetty Skypea, Teamsia ja Adobe Connectia kokouksiin ja kehittämistehtäviin osallistumisessa, otettu käyttöön sähköisinä alustoina mm. Seinä-portaali, Liikkuva Kuopio, Minna Canth AR-sovellus ja pitäjäraatien Avidly. Monitoimijainen lapsi- ja perhepalvelujen pilotointi toteutettu Inkilänmäen, Saarijärven ja Männistön alueille. Kulttuuriareena 44:lla toteutettu monitoimijaisuuden huomioiva toiminnan kehittämisprosessi.

Kriittinen menestystekijä	Tavoitteet 2018 - 2021	Toteutetut toimenpiteet 1.1.2018 – 30.6.2021
4.1 Kyvykäs ja innostunut henkilöstö ja uudistuva johtaminen	Henkilöstön työhyvinvoinnin ja työturvallisuuden parantaminen sekä sairaus- ja tapaturmapoissaolojen vähentäminen	Henkilöstön sairauspoissaolot eivät ole vähentyneet tavoitteen (-1pv/htv) mukaisesti. Korvaavan työn toimintamalli otettu käyttöön 1.3.2019 ja työhyvinvointisuunnitelmat päivitetty. Toteutettu Yhdessä työhyvinvointia -hanketta (ESR) ja pilotoitu toimintamalleja valituilla kouluilla sekä kotihoidon ja varhaiskasvatuksen yksiköissä. Järjestetty esimiesseminaareja. Toteutettu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus- ja etätyökyselyt henkilöstölle. Toteutettu työkykyjohtamisen 360 -analyysi yhteistyössä Kevan kanssa. Osallistuttu Työterveyslaitoksen Kimmoiset työntekijät muuttuvassa työelämässä -pitkittäistutkimukseen Ylimääräistä tyhy-rahoitusta kohdennettu erit. psykososiaaliseen tukeen. Työhyvinvointia parannettu mm. tekemällä aktiivista yhteistyötä työterveyshuollon kanssa, järjestämällä työnohjausta, tyky-toimintaa, osallistamalla henkilöstöä oman työn kehittämiseen ja toiminnan suunnitteluun, mahdollistamalla osa-aikatyön tekeminen, pilotoimalla varahenkilöjärjestelmää, kiinnittämällä huomio ergonomiaan ja kehonhuoltoon, toteuttamalla työhyvinvointikyselyjä, riskikartoituksia ja työhyvinvointia tukevaa koulutusta, parantamalla viestintää sekä ottamalla käyttöön uusia työhyvinvointia tukevia menetelmiä, kuten tiimimalli, työhyvinvointiparit, Teamsin pidettävät etäkahvipalaverit, VincitLaAs sekä Innoduelin osallistava kysely- ja äänestystyökalu.
	Poliittisen johtamisjärjestelmän uudistaminen	Poliittisen johtamisjärjestelmän muutoksista päätetty 30.11.2020 (KV §89). Uudistukset tulevat voimaan 1.8.2021. Keskeisenä uudistuksena on joidenkin luottamustehtävien hoitaminen pää- tai osa-aikaisena. Lisäksi uudistus vahvistaa demokraattisen päätöksentekoprosessin toimivuutta kaupungin omistajaohjausasioissa ja vahvistaa lautakuntien roolia talousarvioprosessissa.
4.2 Sujuva ja uudistuva toiminta	Palvelujen digitalisointi, sujuvoittaminen ja saavutettavuus	Kaupungin palvelujen ostamisen verkosta mahdollistava verkkokauppa ja kassajärjestelmä kilpailutettu, pilotoitu ja käyttöön otettu 14.2.2020. Digitalisaation tiekartan valmistelu yhteistyössä IsteKin kanssa. Yleiskaavojen tekeminen tietomallipohjaiseksi. Asemakaavoituksessa otettu käyttöön avoimen lähdekoodin paikkatieto-ohjelmisto QCIS. Valtionvarainministeriön rahoittama Ihmisläheinen palveluverkkosuunnittelu (DigiPave)-hanke käynnissä. Verkkosivustojen ja sähköisen asioinnin konseptointia kehittävä Oma Kunta -hanke (VM) käynnistynyt 2021. Tehty tarvekartoitus chat- ja chatbot- mahdollisuuksista asiakaspalveluissa ja selvitys MyDatan hyödyntämisestä osana palvelukehitystä. Otettu uusina digitaalisina palveluina käyttöön mm. digihoitopolku, TapahtumaKuopio-, LiikkuvaKuopio- ja Hyvän mielen kioski -sivut, ympäristöterveydenhuollon VATI-järjestelmä, bussien reaaliaikaiset aikatauluennusteet ja informaatiojärjestelmä, sähköinen arkistointi, sähköinen ylioppilastutkinto, sähköiset kiinteistökaupat, chat- ja bottipalvelut nuorisopalveluissa, sähköinen asiointi suun terveydenhuollossa, omaisyhteydenpito

		tablettien avulla asumispalveluissa, ns. "tarvitsen apua -palvelu" lapsiperhepalveluissa, etäyhteysvastaanotto toiminta kriisipalvelukeskuksessa, virtuaalinen päivätoiminta vammaispalveluissa, palveluohjauksen chat-palvelu perusturvassa, hoitoaikojen sähköinen ilmoittaminen varhaiskasvatuksessa, . Valmisteltu mm. teatterin sähköistä käsiohjelmaa ja pääsylippua. Lisätty kirjaston e-aineistoja, museoaineistojen digitointia ja virtuaalisia esitystaltioita teatterissa ja musiikkikeskuksella. Rekrytoitu digipedagogeja lukioihin.
	Sote- ja maku-uudistuksiin osallistuminen ja varautuminen.	Itä-Suomen Liikelaitoskuntayhtymä (Servica) ja Kallaveden Työterveys Liikelaitos on yhtiöitetty. Kuopion Vesi -liikelaitos yhtiöitetty Kuopion Vesi Oy:ksi yhdessä Siilinjärven kanssa. Kuhilas Oy muuttunut Monetra Pohjois-Savo Oy:ksi. Matkojen yhdistelykeskuksen toiminta siirtynyt Sansia Oy:lle. Kuopio oli mukana Ylä-Savon Soten hallinnoimassa valinnanvapauskokeilussa 9.4.2018 - 31.8.2019. Osallistuttu laajasti sote- ja maku-uudistusten valmistelutyöryhmiin.

Kriittinen menestystekijä	Tavoitteet 2018 - 2021	Toteutetut toimenpiteet 1.1.2018 – 30.6.2021
4.2 Sujuva ja uudistuva toiminta	Vaikutusten arvioinnin kehittäminen	Yritysvaikutusten arvioinnin kehittämisessä tehty yhteistyötä yrittäjäjärjestön ja kaupakamarin kanssa. Uudet ohjeet yritysvaikutusten arviointiin otettu käyttöön kaupunkiympäristön palvelualueella. Lapsivaikutusten arviointi etenee osana lapsi- ja perhepalveluiden kehittämistyötä. Järjestetty koulutuksia hankintojen ympäristövaikutuksista ja otettu käyttöön uusia välineitä vaikutusten arvioinnin tueksi, mm. Log-book/lokikirja nuorisopalveluissa ja SoteDW/Tableau-tietovarasto ja BCB-laaturekisteri terveydenhuollossa.
	Tiedolla johtamisen kehittäminen	Käynnistynyt loppuvuodesta 2019 valtionvarainministeriön rahoittama Tiedolla johtamisen (TiJo) -hanke, jossa tavoitteena on ulkoisen ja sisäisen tiedolla johtamisen digitalisointi. Hankkeeseen liittyen määritelty kaupungin palvelut ja viety ne taloushallinnon järjestelmään, käynnistetty uuden työajanhallintajärjestelmän (Nepton) käyttöönotto sekä kehitetty talous- ja HR-raportointia. Raportoinnin käyttöönotto on viivästynyt v. 2021 teknisen toteutuksen arkkitehtuurissa olevien ongelmien vuoksi. Lapsiperhepalveluissa toteutettu palvelutuotannon arviointi ja kustannusten laskenta osana lapsibudjetoinnin kehittämistä. Tiedon analysointia ja visualisointia kehitetty mm. terveydenhuollossa ja perusturvassa (Tableau, Winhit), oppilaitoksissa (Primus), kirjastossa (Power BI), varhaiskasvatuksessa (Fakta, Muksunetti), liikuntapaikkapalveluissa ja hyvinvointijohtamisessa. Tiedolla johtamista edistetty myös DigiPave- ja Datajalostamo -hankkeiden kautta.
	Henkilöstön digitaalisen kyvykkyyden parantaminen	Koronapoikkeusolot ja digikoulutukset ovat edistäneet henkilöstön digitaalisten taitojen kehittymistä merkittävästi. Kaupungin henkilöstön digitaalisia taitojen nostamiseen ja palvelujen uudistamiseen tähtäävä Ihmiskeinen digitaalinen kunta (IDK)-hanke (ESR) käynnistynyt huhtikuun 2020 alussa. Valmennukset käynnistyivät syksyllä 2020. Toteutettu Digitalisaatio työssäni -kysely kaikille kaupungin työntekijöille loppuvuodesta 2020.
	Kuntalaisten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien sekä kuntalaisviestinnän kehittäminen <i>(Huom! kts. myös 4.1)</i>	Verkkosivut uusittu saavutettavuusvaatimukset huomioiden ja parannettu sivujen saavutettavuutta mm. näkö- ja kuulovammaisten osalta. Asukkaiden osallistamista on tehty mm. erilaisin kyselyin sekä asiakasraateja ja digitaalisia alustoja hyödyntäen. Koronapandemian aikana pääpaino on ollut kriisiviestinnässä. Monikanavaista viestintää on lisätty. Parannettu sosiaali- ja terveysalan ympäristöjä ja palveluita kielellisesti paremmin saavutettaviksi erilaisille asiakkaille. Otettu käyttöön kaavojen 3D-mallintaminen suunnitelmien havainnollistamiseksi kuntalaisille.

	Palveluverkostoa ja toimitilatarvetta koskevan tarkastelun toteuttaminen (-21)	Kaupunkitasoinen palveluverkkotarkastelu ei ole edennyt. Väestöennusteiden päivitys on käynnissä. DigiPaVe -hankkeessa luotava uusi nykyaikainen palveluverkoston suunnitelumalli ei ole vielä käytettävissä. Palvelualueilla on käynnistetty mm. tilojen ja toiminnallisten palvelujen yhteensovittamista yli palvelurajojen (mm. asukastoiminta ja kirjasto).
	Strategialinjausten tarkistaminen (-21)	Kuntavaalien 2021 siirtyminen kesäkuuhun ja siten uuden valtuuston toimintakauden käynnistymisen siirtyminen ovat viivästyttäneet strategialinjausten tarkistamista. Toteutettu Kuopio 2030 -strategian arviointikysely luottamus- ja virkahenkilöille, koottu tietoa strategian tarkistamisen pohjaksi, järjestetty virkahenkilöjohdon strategiaseminaari ja valmisteltu strategiaan liittyvää maaseutuohjelmaa toimijoiden yhteisissä työpajoissa.

Kriittinen menestystekijä	Tavoitteet 2018 - 2021	Toteutetut toimenpiteet 1.1.2018 – 30.6.2021
4.3 Kestävä talous	Tilikauden tulos	Kts. mittaritiedot
	Toiminnan taloudellisuuden ja tuottavuuden parantaminen	16.9.2019 käynnistetty yt-menettelyt kaikilla palvelualueilla, taseyksiköissä ja liikelaitoksissa, tavoitteena n. 8,8 M€:n henkilöstömenosäästöt. Kuopio-konsernin muutoksia valmisteltu, konserniohje ja omistajapoliittiset linjaukset hyväksytyt 9.9.2019. Kuopion Vesi siirtynyt tytäryhtiöksi 1.1.2020 alkaen. Tehty konserniyhteisöjen tuottamien tukipalvelujen kustannusten hallinnan, tuottavuustavoitteiden ohjauksen ja konsernitasoisen tavoiteasetannan kehitystyötä. Työllisyyspalvelujen kehittämis- ja uudistamistyötä tehty. Työmarkkinatuen kuntaosuutta saatu pienennettyä. Talousarvio- ja raportointiprosessia on kehitetty. Maksuliikenne on siirretty Monetra Pohjois-Savo Oy:n hoidettavaksi 1.1.2019. Kuntatieto-ohjelmaan liittyvä projekti on käynnistetty Monetran ja sen asiakaskuntien kanssa. Hallinto- ja tukipalvelujen (talous, henkilöstö, hallinto) kokoamista koskeva selvitystyö on valmis ja kokoaminen palvelualueilla on kesken; toiminnallinen muutos on otettu käyttöön perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueilla, kasvun ja oppimisen palvelualueella käyttöönotto siirtyy vuodelle 2022. Linjaukset tehty kaupunkitasoisesta kokoamisesta, toteutus on kesken. Kehitetty mm. sote-tilannekeskusta ja virka-ajan ulkopuolisen päivystyksen uudistamista yhteistyössä KYS:n kanssa, maakunnallista psykiatrian avohoitoa, ympäristöterveydenhuollon laskutusta yhdessä Siilinjärven kanssa, poikkihallinnollista hyvinvoinnin edistämisen yhteistyötä, liikuntapaikkapalvelujen toimintaa teknologian näkökulmasta, kirjaston ja museon yhteistoimintaa sekä käynnistetty varhaiskasvatuksessa palvelukeskusten ja -ohjauksen suunnittelu ja nuorisopalveluiden toimintaohjelman päivitys. Haettu ulkopuolista rahoitusta investointeihin ja toiminnan kehittämiseen, hyödynnetty automaatiota, digitalisaatiota, yhteissuunnittelua ja resurssien opitimointia.
	Rakenteiden ja toimintatapojen uudistaminen	
	Tarpeettomista tiloista luopuminen	-
	Ns. sote-kiinteistöjen investointitarpeiden uudet ratkaisut	Tilakeskus on neuvotellut yksityisen investorin ja Niiralan Kulman kanssa mahdollisuudesta toimia sote-kiinteistöjen investoimiseksi.
	Strategian mukaisen investointiohjelman toteuttaminen	Investointien vaihtoehtoisia tarkasteluja on tehty ja ennakoitu investointien vaikutuksia tulevien vuosien käyttötalouteen. SALLI-allianssin osalta tehty muutoksia investointiohjelmaan. Koulujen ja lähipalvelukeskusten tarveselvitykset ja hankesuunnitelmat ovat edenneet suunnitellusti.
	Vaihtoehtoiset mallit investointitason pienentämiseksi	Investointien suunnitteluprosessia tehostettu ja suunnittelua aikaistettu. Eri vaihtoehtoja (laina, vuokra, leasing, elinkaari) käyty läpi investointikohteiden suunnittelussa.
	Investointien hankesuunnittelun uudistaminen	Talonrakennusinvestointien hankeprosessin kuvaus uudistettu. Talonrakennushankkeiden hankeohjeistuksen päivitys käynnistetty, valmistuu v. 2021 aikana. Tehty hankemallien vertailuja.

8,8 M€:n henkilöstösäästömenojen toteuttaminen, htv-kasvun hillitseminen ja sisäisen liikkuvuuden edistäminen (-21)	Kaupunginvaltuusto hyväksynyt henkilöstömenojen talousarviomuutokset 8.6.2020. Vuonna 2020 pysyvät henkilöstömenosäästöt saavutettiin jättämällä täyttämättä avoimeksi tulleita tehtäviä, vähentämällä määräaikaisten käyttöä ja irtisanomalla 31 henkilöä. Kertaluonteisia säästöjä saavutettiin vapaaehtoisten vapaiden, lomarahojen vaihdon ja koronapandemista johtuvien lomautusten avulla. Työnantajapalveluun resursoitu HR-kehittämispäällikön vakinainen tehtävä. Monetran HR-raportointiin hankkima MonetTieto-raportointisovellus on ollut testikäytössä v. 2021. Sisäisen liikkuvuuden ohjeen päivitys on käynnissä.
Talouden tasapainottamissuunnitelman laatiminen ja toteuttaminen	Perustettu 11.5.2020 poliittinen, kaupunginvaltuuston ryhmäpuheenjohtajista sekä kaupunginhallituksen ja -valtuuston puheenjohtajistosta koostuva Kuopio 2025 –ryhmä. Ryhmän valmisteli pitkän aikavälin näkemyksen kaupungin talouden kehityssuunnaksi ja linjasi keinot talouden tasapainon hakemiseksi. Tasapainotussuunnitelman toimenpiteiden toteutus on aloitettu osana vuoden 2021 talousarviota.

Mittari	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Tilikauden tulos (milj. €)	-19,007	0,638	118,017	-13,455	-6,251	9,183	-4,163	54,707	18,604	-19,9*
Toimintakulujen kasvu (%)	6,81	12,79	2,09	1,37	1,55	3,17	3,70	4,88	0,14	7,8
Toimintakatteen kasvu (%)	8,21	11,80	2,14	9,71	2,03	4,36	3,51	6,43	4,28	6,3
Vuosikate %:a poistoista	50,2	84,5	86,6	72,8	86,3	119,0	65,6	30,2	119,6	..
Lainat (€/asukas)	2 010	2 339	2 800	2 802	2 884	2 790	2 891	3 322	3 823	3 926**
Konsernilainat (€/asukas)	6 694	7 758	8 030	8 103	8 022	8 013	8 053	9 020	9 715	..
Laskennallinen lainanhoitokate (laskenta muuttunut, aiemmat vuodet eivät vertailukelpoisia)	1,4	0,8	0,4	1,0	..
Taseen ulkopuoliset sopimusvastuut
(Vuokra)tilakustannusten muutos (%)
Koko henkilöstö (htv)	5 330	5 631	5 619	6 035	6 160	6 420	6 653	6 700	5 801	..
Vakinainen henkilöstö (htv)	4 690	4 918	5 216	5 246	5 197	..
Henkilöstökulut (milj.€)	262,8	284,1	289,3	308,6	309,8	317,1	327,2	338,5	331,5	200,5**
Henkilöstön sairauspoissaolot (pv/htv)	16,3	15,3	15,8	16,2	17,0	17,0	17,4	17,1	17,1	19,0**
Henkilöstön tapaturmapoissaolot (pv/htv)	0,90	0,60	0,90	0,90	0,90	0,90	0,8	0,71	0,65	..
Varhaiseläkemenoperusteiset maksut (milj. €)	2,67	2,75	2,72	2,41	2,73	3,02	3,43
Eläkemenoperusteiset maksut (milj. €)	15,03	17,65	16,21	15,79	14,70	11,7	11,5	12,1	12,4	..
Keskimääräinen vanhuuseläkkeelle siirtymisikä	..	63,6	63,6	63,2	63,7	63,7	63,8	63,9	64,3	..
Keskimääräinen työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymisikä	58,7	59,3	59,1	60,7	59,6	..
Hakijoita / tehtävä	22,3	12,5	11,5	13,7	10,9	7,4	9,0	8,0	6,0	..
Koulutukseen osallistumispäivät	18 710	12 363	10 446	11 608	18 019	17 169	15 726	17 422	10 618	..
Henkilöstön kehittämisaloitteet (kpl)	60	59	16	23	28	40	5***
Kuntalaisaloitteet (kpl)	18	29	24	43	17	18	35	34	48	23
Kuntalais- ja asiakaspalautteet (kpl)	1 919	2 671	3 211	3 970	3 961	3 049	4 333	3 081

Kehittämishankkeet ja -projektit (kpl)	63	71	53	62	32	50	103****
Kunnan digitalisaatioaste (%)	52
Ihmisläheinen digitaalinen kunta -hankkeen koulutuspäivät / osallistujat	17/52	26/51

*) Ennuste vuoden 2021 tilikauden tulokseksi

***) Tilanne 30.6.2021

****) Sisältää Ideapuluttamon kautta tulleet kehittämisalitteet v. 2021 alkaen

*****) Projektilistaus 26.4.2021